

Örnefnaskráning í Dalabyggð

I. Hluti - Ólafsdalur

Hulda Birna Albertsdóttir

NV nr. 19-10

Útdráttur

Örnefnaskráning í Dalabyggð er samstarfsverkefni Náttúrustofu Vestfjarða, Breiðafjarðarnefndar og Dalabyggðar og hófst 2010.

Markmið verkefnisins er að skrá jarðir sem liggja að sjó í Breiðafirði og eru í Dalabyggð.

Í verkefninu felst að ræða við heimildamenn og staðsetja örnefni á tiltekinni jörð á stafrænt landupplýsingarkort (GIS). Örnefnaskrár Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum eru notaðar sem grunnheimild.

Alls voru skráð 94 örnefni í landi Ólafsdals sem eru bæði upp úr skráum frá Stofnun Árna Magnússonar og ný örnefni sem ekki voru skráð í örnefnaskrár.

Boðleiðum í Saurbæjarhreppi er lýst, en það eru leiðir sem fólk bar leitarseðla og fundarboð eftir.

Efnisyfirlit

ÚTDRÁTTUR	2
EFNISYFIRLIT	3
MYNDASKRÁ	4
INNANGANGUR	5
AÐFERÐIR	6
ÓLAFSDALUR	7
SKRÁNING ÖRNEFNA Í ÓLAFSDAL	8
ÖRNEFNI ÓLAFSDALS	10
KORT 1	33
KORT 2	34
BOÐLEIÐIR Í SAURBÆJARHREPPI	35
UMRÆÐUR.....	36
ÞAKKIR	36
HEIMILDIR.....	37

Myndaskrá

MYND 1. BÚNAÐARSKÓLINN Í ÓLAFSDAL.....	7
MYND 2. ÓLAFSDALUR	10
MYND 3. ÓLAFSDALSÁ.....	11
MYND 4. HOLTAHLÍÐ	11
MYND 5. MERKJASKRÍÐA	11
MYND 6. VÖRÐULEITI	12
MYND 7. GRENISHJALLI	12
MYND 8 SKRÍÐA.....	13
MYND 9. EYRARTÚN	13
MYND 10. ÓLAFSDALSEYRAR.....	13
MYND 11. KRAGAKLETTAR.....	14
MYND 12. FOSSAKINNAR.....	15
MYND 13. SMJÖRHJALLI.....	15
MYND 14. HVARFSDALUR.....	16
MYND 15. ÓLAFSDALSFOSSAR.....	17
MYND 16. LANGIHJALLI.....	18
MYND 17. ORUSTUHLÍÐ.....	18
MYND 18. SANDKÚLA	20
MYND 19. BÆJARHLÍÐ OG EFRISKÁL.....	20
MYND 20. NEÐRI SKÁL.....	20
MYND 21. ÓLAFSDALSHLÍÐ.....	21
MYND 22. TVÍHLÍÐARHYRNA	22
MYND 23. LAMBADALUR.....	23
MYND 24. ÓLAFSDALSHYRNA	24
MYND 25. HÁIVÖLLUR	28
MYND 27. STEINTRÖÐ.....	29
MYND 28. NEÐRI- SKJÖLDUR.....	29

Inngangur

Örnefnaskráning í Dalabyggð var verkefni unnið af Náttúrustofu Vestfjarða í samstarfi við Breiðafjarðarnefnd og Dalabyggð. Markmiðið var að taka jarðir sem liggja að sjó í Breiðafirði, en í einstaka tilvikum voru teknar jarðir með sem lágu ekki að sjó.

Örnefnaskráning hófst sumarið 2010 þar sem skráðar voru fornleifar á tveimur jörðum samhliða örnefnaskráningunni. Sóley Valdimarsdóttir, umhverfisskipulagsfræðingur sá um örnefnaskráninguna þangað til í október 2010 en þá tók Hulda Birna Albertsdóttir, umhverfisskipulagsfræðingur við skráningunni.

Í þessari skýrslu verður fjallað um örnefni á Ólafsdalsjörðinni og er þetta fyrsti hluti verkefnisins.

Í örnefnasafni Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum eru geymdar skrár yfir örnefni á flestum jörðum á Íslandi. Skrárnar skipta þúsundum og er sú elsta frá árinu 1910 (arnastofnun.is, sótt á vef þann 4.10.2010). Þessar skrár eru mikilvæg heimild m.a. um menningu, sögu, landsnytjar og náttúrufar (m.a. Brink 1999). Einnig má halda því fram að þær séu hluti af menningar- og náttúruverðmætum. Örnefni sem varðveitast einungis í munnlegri geymd eiga á hættu að glatast þegar þörfin fyrir þau minnkar vegna breyttra aðstæðna (Guðrún Gísladóttir 1980). Því er mikilvægt að safna og staðsetja örnefni með hjálp staðkunnugra ásamt því að skrá niður merkingu þeirra, aldur og tilefni nafngiftar.

Skráðar voru niður boðleiðir í Saurbæjarhreppi og Skarðshreppi. Leitarseðlar voru fyrst og fremst sendir með þessum hætti á milli staða en einnig einstaka fundarboð. Í þessari skýrslu verður einungis talað um boðleiðir í Saurbæjarhreppi þar sem Ólafsdalur var hluti af þeim hreppi.

Aðferðir

Skráningin byggir fyrst og fremst á leiðbeiningum um örnefnaskráningu frá Stofnun Árna Magnússonar. Skráning á vettvangi er með aðstoð heimildarmanna. Aðrir þættir eru t.d. heimildaöflun, frágangur, kortagerð og fleira.

Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum var aðal heimild verkefnisins. Fundað var með heimildarmönnum þar sem þeir voru beðnir að lesa yfir örnefnaskrá Stofnunar Árna Magnússonar og staðsetja þau jafnóðum á útprentaða loftmynd. Heimildarmenn voru einnig beðnir um að koma með athugasemdir eða viðbætur við núverandi örnefnaskrá. Sérstaklega var reynt að fá útskýringar á örnefnum sem ekki höfðu augljósa merkingu. Í þeim tilvikum þar sem ekki var hægt að staðsetja örnefni nákvæmlega á loftmynd var farið á staðinn og tekinn GPS-staðsetningahnit í isnet93 hnitakerfinu og eru staðsetningar í skýrslu alltaf skráðar í austur og norður. Teknar voru ljósmyndir þar sem sá möguleiki var fyrir hendi.

Skráning boðleiða fól í sér að fá heimildamenn til að lýsa boðleiðunum og þær voru svo ritaðar niður.

Frágangur á gögnum fól í sér að færa staðsetningu örnefnanna inn á stafrænan loftmyndagrunn. Með því fékkst nákvæm staðsetning á þeim örnefnum sem merkt voru beint á útprentuðu loftmyndina. Niðurstöður gáfu af sér kort með örnefnum innan hvernar jarðar sem og örnefnalista sem greint er frá í þessari skýrslu.

Loftmyndir sem notaðar voru eru teknar í 3500 m hæð og eru frá árinu 2010. Myndirnar eru í eigu Dalabyggðar, en keyptar frá Loftmyndum ehf. Viðtöl við heimildarmenn voru tekin upp með Olympus VN-5500PC upptökutæki. Ljósmyndir voru teknar á stafrænar myndavélar af gerðinni Canon Ixus 960IS og Canon EOS 500D og eru í eigu Náttúrustofu Vestfjarða/ljósmyndara, sem í þessu tilviki var Hulda Birna Albertsdóttir, nema annað sé tekið fram. GPS-staðsetningarpunktar voru teknir með Garmin 60CSx. Frágangur gagna fól í sér gerð stafrænna korta í Microstation v8i.

Ólafsdalur

Mynd 1. Búnaðarskólinn í Ólafsdal. @ HBA.

Ólafsdalur er dalur sem er staðsettur í sunnanverðum Gilsfirðinum, hliðar og dalur. Bærinn stendur austan við samnefnda á og hallar mót vestri, þar má sjá mörg merki Torfa Bjarnasonar er hér gerði garðinn frægan á sinni tíð. Ólafsdalur er gömul jörð í fyrrum Saurbæjarhreppi, næst innan við Stórholt með Gilsfirði.

Jörðin er landnámsjörð Ólafs belgs sem fyrstur nam Ólafsvík, en síðar Belgsdal í Saurbæ og síðast Ólafsdal. Árið 1703 var Ólafsdalur metinn á 60 hdr. Torfi Bjarnason stofnaði Búnaðarskóla í Ólafsdal árið 1880 og var sá skóli rekinn þar til ný skipan var gerð á búnaðarfræðslu í landinu, eða til ársins 1907. Torfi lést árið 1915 en kona hans, Guðlaug Sakaríasdóttir og börn og tengdabörn bjuggu í Ólafsdal fram undir lok fjórða áratugs 20. aldar (Árni Björnsson 2011).

Frá því á fjórða tug 20.aldar og fram til 1963 var búið tvíbýli í Ólafsdal (munnleg heimild, Rögnvaldur Guðmundsson, 12.12.2012). Ólafsdalur fór í eyði upp úr 1970 en skömmu áður hafði fyrrum ábúandi jafnað gamlar traðir og ýmis mannvirki við jörðu með jarðýtu. Einnig hafði hann sökkt ýmsum innanstokksmunum í forarkeldur. Upp úr 1980 var gamla skólahúsið notað sem viðverustaður fyrir nemendur úr Menntaskólanum við Sund og unnu þeir að fáeinum endurbótum. Árið 1994 stóð Búnaðarsamband Dalamanna fyrir endurbótum og var skipuð nefnd til að vinna að og afla fjár til endurbóta á skólahúsinu. Í nefndinni voru Sturlaugur Eyjólfsen á Efri – Brunná tilnefndur af Búnaðarsambandi Dalamanna, Magnús Sigurðsson á Gilsbakka tilnefndur af Búnaðarfélagi Íslands og Björn Þorláksson tilnefndur af landbúnaðarráðuneytinu. Þessi nefnd fékk tvo arkitekta í lið með sér og á næstu tveimur árum voru lagfærðir gluggar og húsið klætt að utan með nýju bárujárn, en áður hafði þakið verið endurnýjað. Húsfriðunarnefnd kostaði framkvæmdina fyrst og fremst en auk þess reyndi nefndin að afla fjár hjá ýmsum aðilum, en með misjöfnum árangri (Sigurður Þórólfsson, munnleg heimild, 2.5.2012). Árið 2007 var stofnað félag sem heitir Ólafsdalsfélagið og vinnur það að endurreisn staðarins (munnleg heimild, Rögnvaldur Guðmundsson, 12.12.2012).

Landið í Ólafsdal er skráð 21,5 ha ræktað land (Þjóðskrá Íslands á.á, sótt á vef þann 15.3.2011) en eins og áður hefur komið fram hefur ekki verið búið á landinu í áraraðir. Árið 2007 var stofnað félag sem stuðlar að eflingu og varðveislu Ólafsdals sem er í flokki merkustu menningarminjastaða á Vesturlandi (Þ.B 1912).

Heimildamaður í örnefnaskráningu skrár Stofnun Árna Magnússonar var upphaflega Rögnvaldur Guðmundsson bóndi í Ólafsdal þegar örnefnaskráningin var skráð af Ara Eldjárn, en hún er án ártals. Samúel Eggertsson skráði athugasemdir og viðbætur eftir Markúsi Torfasyni en hún skráning er einnig án ártals.

Arnar Eysteinnsson og kona hans, Ingveldur Guðmundsdóttir á Stóraholti fóru yfir örnefnaskrána og merktu þau örnefni sem þeim er kunnugt um 4. Nóvember 2010. Þau ganga Ólafsdal á hverju ári til að smala og þekkja þess vegna nokkur örnefni þar. Kristján Sæmundsson í Lambanesi fór einnig yfir skrána og staðsetti það sem hann þekkti í Ólafsdal. Kristján kannast við örnefni Ólafsdals vegna þess að hann hefur búið alla sína tíð í nærsveitinni. Að lokum fór Guðmundur Rögnvaldsson, sonur Rögnvaldar Guðmundssonar fyrrum bónda í Ólafsdal yfir skráninguna og gerði athugasemdir og bætti inn upplýsingum haustið 2011 ásamt syni sínum Arnari Guðmundssyni og frænda sínum Rögnvaldi Guðmundssyni, formanni Ólafsdalsfélagsins.

Landamerki Ólafsdals liggja samkvæmt Örnefnaskrá Stofnun Árna Magnússonar í gegn um Merkjaskriðu hjá Stóraholti og Ólafsdal en í gegnum Deild, Kleifar megin. Uppi á fjalli eru það Deildarlægðir og Deildarvatn.

Skráning örnefna í Ólafsdal

Í örnefnaskrá Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum hafa örnefnum verið gefin raðnúmer eftir því hvar þau koma fyrir í lýsingu hvernar jarðar. Hér eru örnefnin látin halda þeim númerum og ný örnefni fá oftast númer í framhaldi af því síðasta. Í einstaka tilvikum var nýju örnefni gefið sama númer og annað sem fyrir var á listanum með viðbótinni *a* fyrir aftan. Var þetta gert þar sem nýtt örnefni tengdist eldra nafni. Í skráningarlista hér á eftir eru örnefnin fyrst talin upp í stafrófsröð en á eftir fylgja nánari upplýsingar um hvert og eitt í númeraröð. Örnefnin

eru svo staðsett á loftmynd á kort 1 og kort 2 þar sem örnefnið er staðsett á vinstri hlið niðri á örnefninu.

Barð 74	Holtahlíð 03
Bæjarvöllur/ Bæjarflöt 75	Hvarfsdalsá 23
Breiðeyri 46	Hvarfsdalsfossar 27a
Breiðeyrarhalli 88	Hvarfdalshraun 55
Byrgismýri 06	Hvarfsdalur 26
Bæjarhlíð 43	Illatunga/ Tunga 16
Draugasæti 29a	Ingimundarflöt 71
Bæjarlækur 81	Kragaklettur 15
Bæjarhlíðarflói 92	Kragamelur 13
Deild 47	Kragi 14
Deildarlægðir 59	Kvíahjalli 70
Deildarvatn 58	Lambadalsá 10
Draugaskot 27	Lambadalshyrna 51
Efri skál/Hærriskál 40	Lambadalur 52
Efri skjöldur 82	Lambavatn 53
Eyrartún 11	Langihjalli 31
Flóðveita 66	Litlihjalli 38
Flóðveitugarður 67	Merkjalækur 05
Flóðveitulækur 68	Merkjaskriða/ Landamerkjagil 04
Fossakinnar 18	Miðvöllur 84
Forvaði 87	Móhústún 34
Fremrahvolf 29	Mýrarskjöldur 90
Gildrunes 61	Neðri – Skjöldur 79
Gildruneslækur 62	Ólafsdalshlíð innri 48a
Goðasteinn 80	Ólafsdalshlíð ytri 48b
Grenishjalli 08	Ólafsdalshyrna 57
Gautarmór 91	Ólafsdalur 01
Grjótnátthagi 37	Rani 69
Gullkinn 72	Rústarvöllur 83
Háivöllur 73	Sandkúla 39

Skál/Neðri skál 41	Tungulækur / Kvígildislækur 25
Skálarklettur 42	Tvíhlíð 50
Skriða 09	Tvíhlíðarhyrna 49
Skott 93	Vélalækur 36
Smjörhjalli 19	Vigfúsína 60
Steintröð 77	Vörðuleiti 07
Stekkjjarbreiðar 45	Þverfjall /Hádegisfjall 20
Stekkjjarhvolfr 30	Lindin 86
Stekkjjarhyrna 56	Lindarvöllur 85
Stekkjarmóar 64	Orustufloi 35
Stekkur 63	Orustuhlíð 32
Stráksleiði 65	Orustuholt 33
Tagl 17	Ólafsdalsá 02
Torfholt 24	Ólafsdalsfossar 28
Torfnátthagi 44	Ólafsdalseyrar innri 12
Tröð 76	Ólafsdalseyrar ytri 12a
Traðarvöllur 89	

Örnefni Ólafsdals

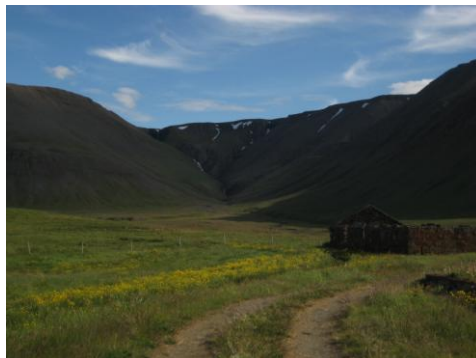
Ólafsdalur 01

Staðsetning: A372532 N549544

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Dalur sem gengur suður frá Gilsfirði.

Kort: Kort 1.

Mynd 2. Ólafsdalur. @ HBA.

Ólafsdalsá 02

Staðsetning: A372744 N548194

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Rennur um Ólafsdal.

Kort: Kort 1.

Mynd 3. Ólafsdalsá.

Holtahlið 03

Staðsetning: A368671 N548742

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Hlið sem liggur á milli bæjanna Ólafsdals og Stórahólts. Tilheyrir Stóraholti.

Kort: Ekki á korti vegna þess að hún er ekki innan landamerkja Ólafsdals.

Mynd 4. Holtahlið.

Merkjaskriða /Landamerkjagil 04

Staðsetning: A369996 N549202

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Skriða sem liggur í Holtahlið. Þar liggja landamerkin á milli Ólafsdals og Stórahólts.

Kort: Kort 1.

Mynd 5. Merkjaskriða.

Merkjalækur 05

Staðsetning: A369873 N549300

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsettur í Merkjaskriðunni.

Kort: Kort 1.

Byrgismýri 06

Staðsetning: A370400 N549428

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Stór mýri sem staðsett er innan við Merkjaskriðu.

Kort: Kort 1.

Vörðuleiti 07

Staðsetning: A371028 N549613

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Hæð innan við Merkjaskriðu sem er gömul varða á. Þaðan sést heim að bæ.

Kort: Kort 1.

Mynd 6. Vörðuleiti.

Grenishjalli 08

Staðsetning: A371631 N549365

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Hjalli sem er inn undir Lambadalshyrnu á móts við bæ. Þar var einu sinni gren.

Kort: Kort 1.

Mynd 7. Grenishjalli.

Skriða 09

Staðsetning: A372016 N549572

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Hálfuppgróin skriða sem nær niður að Lambadalsá.

Kort: Kort 2.

Mynd 8 Skriða. @ HBA.

Lambadalsá 10

Staðsetning: A371525 N547588

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur niður úr Lambadalnum.

Kort: Kort 1.

Eyrartún 11

Staðsetning: A371815 N549953

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsett niður við sjóinn við hlið Ólafsdalseyra.

Kort: Kort 1.

Mynd 9. Eyrartún.

Ólafsdalseyrrar innri 12

Staðsetning: A372252 N550353

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Innri hluti Ólafsdalseyrra.

Kort: Kort 1.

Mynd 10. Ólafsdalseyrrar.

Ólafsdalseyrar ytri 12a

Staðsetning: A371962 N550108

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Ytri hluti Ólafsdalseyra.

Kort: Kort 1.

Kragamelur 13

Staðsetning: A372316 N549258

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsett innan fyrir Lambadalsá, beint á móti bæ.

Kort: Kort 2.

Kragi 14

Staðsetning: A371976 N548177

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Fjallið innan við Lambadalinn.

Kort: Kort 1.

Kragaklettur 15

Staðsetning: A372316 N548279

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Svæðið efst í brún fjallsins Kraga og ná fram undir Ólafsdalsbotn.

Kort: Kort 1.

Mynd 11. Kragaklettur. @ HBA.

Illatunga /Tunga 16

Staðsetning: A372891 N548469

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Myndast frá nafnlausu gili og að botni Ólafsdals.

Kort: Kort 1.

Tagl 17

Staðsetning: A372010 N549017

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Kraginn Lambadalsmegin fer smálækkandi alveg niður að Lambadalsá og nefnist Tagl.

Kort: Kort 1.

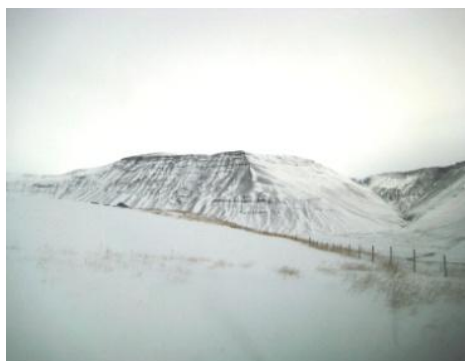
Fossakinnar 18

Staðsetning: A373247 N547851

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Hjallar sem liggja innan við ána hver upp af öðrum.

Kort: Kort 1.

Mynd 12. Fossakinnar.

Smjörhjalli 19

Staðsetning: A373129 N547941

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Hjalli sem liggur neðan við Fossakinnar við miðhlíð.

Kort: Kort 1.

Mynd 13. Smjörhjalli. @ HBA.

Þverfjall /Hádegisfjall 20

Staðsetning: A373700 N547382

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Upp af Smjörhjalla heitir fjallið Þverfjall eða Hádegisfjall, fjallið er sunnan Ólafsdals.

Kort: Kort 1.

Hvarfsdalsá 23

Staðsetning: A347265 N548516

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Á sem rennur með austurkanti Illatungu.

Kort: Kort 1.

Torfholt 24

Staðsetning: A373046 N548333

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur í miðri Tungu.

Kort: Kort 1.

Tungulækur / Kvígildislækur 25

Staðsetning: A373130 N548417

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Efst í Tungunni með holtinu.

Kort: Kort 1.

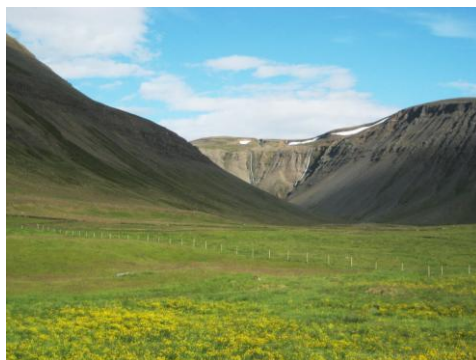
Hvarfsdalur 26

Staðsetning: A373636 N548392

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsettur meðfram Hvarfsdalsá.

Kort: Kort 1.

Mynd 14. Hvarfsdalur @ HBA.

Draugaskot 27

Staðsetning: A374694 N548443

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Hvarfdalsá steypist í allstórum fossum, en austasti fossinn fellur niður í Draugaskot sem myndast af nokkrum stórum klettadröngum. Nafnið er dregið af því að þar kemst aldrei sól að.

Kort: Kort 1.

Hvarfsdalsfossar 27a

Staðsetning: A374713 N548515

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Þrír fossar í Hvarfsdal. Austasti fossinn fellur niður í Draugaskot.

Kort: Kort 1.

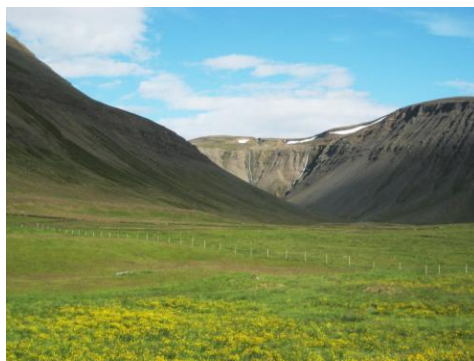
Ólafsdalsfossar 28

Staðsetning: A373137 N546874

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Fara stall af stalli niður á jafnsléttu.

Kort: Kort 1.

Mynd 15. Ólafsdalsfossar @ HBA.

Fremrahvolf 29

Staðsetning: A373961 N548517

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsett bæjarmegin við Hvarfsdalsá.

Kort: Kort 1.

Draugasæti 29a

Staðsetning: A374614 N548470

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Vestan við Draugaskot (27). Sjö klettastallar, hver upp af öðrum.

Sögusagnir herma að draugar hafi verið settir niður í skotið frá Draugasætinu og þeir geri sér það svo sér til skemmtunar að tylla sér í sætin.

Kort: Kort 1.

Stekkjjarhvolf 30

Staðsetning: A373682 N548573

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Neðar en Fremrahvolf.

Kort: Kort 1.

Langihjalli 31

Staðsetning: A373556 N549107

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur hátt upp í hlíð og út undir bæ, suður af Sandkúlu.

Kort: Kort 1.

Mynd 16. Langihjalli.

Orustuhlíð 32

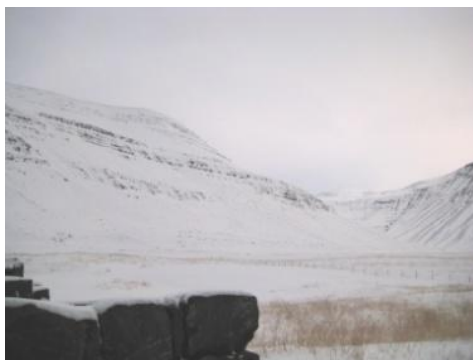
Staðsetning: A373219 N549119

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Niður af Langahjalla er jafnlöng honum, brött hlíð.

Kort: Kort 1.

Mynd 17. Orustuhlíð.

Orustuholt 33

Staðsetning: A373129 N548909

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Holtið sem er undan Orustuhlíð.

Kort: Kort 1.

Móhústún 34

Staðsetning: A372915 N548972

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Túnrenningur sem í eru miklar mógrafir frá Torfa og þar niður af, sem nær næstum því heim að túni.

Kort: Kort 1.

Orustuflói 35

Staðsetning: A372984 N548776

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur framan frá Móhústúni og heim undir tún.

Kort: Kort 1.

Vélalækur 36

Staðsetning: A372897 N548834

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsettur í Orustuflóanum niður með holtinu.

Kort: Kort 1.

Grjótnátthagi 37

Staðsetning: A372939 N549406

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Nátthagi sem liggur innan við Orustuhlíð og er á Kvíahjalla.

Kort: Kort 2.

Litlihjalli 38

Staðsetning: A373000 N549375

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsettur upp af Grjótnátthaga og sunnan við Neðriskál.

Kort: Kort 2.

Sandkúla 39

Staðsetning: A373340 N549639

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur upp af

Litlahjalla. **Kort:** Kort 1.

Mynd 18. Sandkúla.

Efri skál/Hærriskál 40

Staðsetning: A373329 N550018

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir:

Hvilft sem liggur inn af Sandkúlu.

Kort: Kort 1.

Mynd 19. Bæjarhlíð og sést í Efriskál.

Skál/Neðri skál 41

Staðsetning: A373125 N549910

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur niður af Hærriskál.

Kort: Kort 1.

Mynd 20. Neðri skál.

Skálarklettur 42

Staðsetning: A373104 N549671

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Klettur sem liggja niður af Skál.

Kort: Kort 2.

Bæjarhlíð 43

Staðsetning: A373007 N549689

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010. Arnar Eysteinnsson, viðtal 4. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Hlíð sem liggur á milli Skálakletta og ofan túns, og innan Litlahjalla. Nær eins langt og túnið.

Kort: Kort 2.

Torfnátthagi 44

Staðsetning: A373287 N549466

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggja innan og neðar við bæjarhlíð.

Kort: Kort 1.

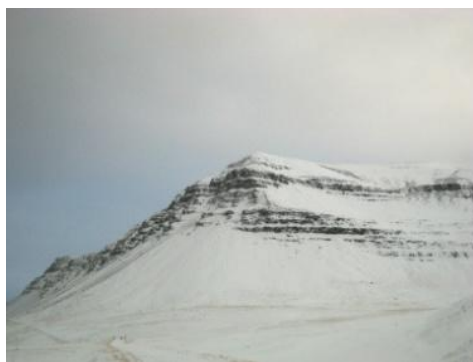
Stekkjjarbreiðar 45

Staðsetning: A373002 N550445

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsettar innan við túnið og eru hallandi mýrar.

Kort: Kort 1.

Mynd 21. Ólafsdalshlíð.

Breiðeyri 46

Staðsetning: A372998 N550843

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Engjaspilda innar en Stekkjarbreiðarnar við sjóinn.

Kort: Kort 1.

Deild 47

Staðsetning: A374282 N550368

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Innan við Stekkjarbreiðar er grjótgarður og þar rétt innar er lækur sem heitir Deild.

Kort: Kort 1.

Ólafsdalshlíð innri 48a

Staðsetning: A373244 N550627

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Ólafsdalshlíð skipt í tvær.

Kort: Kort 1.

Ólafsdalshlíð ytri /Holtahlíð 48b

Staðsetning: A371004 N549347

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Sigurður Þórólfsson, athugasemd 14. mars 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Ólafsdalshlíð skipt í tvær. Einnig nefnd Holtahlíð.

Kort: Kort 1.

Tvíhlíðarhyrna 49

Staðsetning: A369859 N548752

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing / Staðhættir: Efst upp af jarðarmerkjunum gnæfir Tvíhlíðarhyrnan. Tilheyrir Ólafsdal.

Kort: Kort 1.

Mynd 22. Tvíhlíðarhyrna.

Tvíhlíð 50

Staðsetning: A370286 N548922

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5.nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Innan Tvíhlíðarhyrnum er hlíð sem dregur nafn sitt af því, að skriðurnar skiptast um klettabeltið í miðri hlíðinni.

Kort: Kort 1.

Lambadalshyrna 51

Staðsetning: A371380 N549233

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Norðan við Lambadal, gegnt Ólafsdalsbænum að suðvestan. Staðsett í 404 m.y.s.

Kort: Kort 1.

Lambadalur 52

Staðsetning: A371727 N548418

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Þröngur dalur með bröttum hlíðum sem liggur frá Ólafsdal.

Kort: Kort 1.

Mynd 23. Lambadalur.

Lambavatn 53

Staðsetning: A370833 N546899

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Lambadalsá rennur úr Lambavatni. Staðsett 505 m.y.s.

Kort: Kort 1.

Hvarfdalshraun 55

Staðsetning: A375445 N548368

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Upp að Hvarfsdal er hraun sem eru gróðurlitlir hraunstallar hver upp af öðrum með broksundum (mýrlendi) á milli, allt austur að Bitrumerkjum.

Kort: Kort 1.

Stekkjjarhyrna 56

Staðsetning: A373716 N549779

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur beint á móti Lambadalshyrnu, handan Ólafsdals og inn fyrir bæinn. Gæti verið að Stekkjarhyrna sé gamalt nafn á Ólafsdalshyrnu, en yfirleitt notað líka. Staðsett í 418 m hæð og niður af henni er Stekkur innst á Skildi og Stekkjabreiður.

Kort: Kort 1.

Ólafsdalshyrna 57

Staðsetning: A373301 N550186

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Fremst hjá Gilsfirði.

Kort: Kort 1.

Mynd 24. Ólafsdalshyrna.

Deildarvatn 58

Staðsetning: A374640 N549510

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Upptök Deildar.

Kort: Kort 1.

Deildarlægðir 59

Staðsetning: A374046 N550488

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Fram á fjallinu hjá Ólafsdalshlíð.

Kort: Kort 1.

Vigfúsína 60

Staðsetning: A373712 N549741 (Ekki nákvæm staðsetning)

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Varða sem stendur í Stekkjarhyrnu. Hún er skírð eftir manni sem hlóð hana og var á ferð þarna vegna landmælinga.

Kort: Kort 1.

Gildrunes 61

Staðsetning: A372273 N549984

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Nes sem liggur neðst við ána og eyrarnar. Blautlent. Þar runnu saman Bæjarlækurinn og Flóðveitulækurinn. Þá rann áin alveg upp við bakkann neðan við stekkin og lækirnir runnu saman neðanjarðar á kafla.

Kort: Kort 1.

Gildruneslækur 62

Staðsetning: A372376 N550020

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Lækur í Gildrunesi, djúpur.

Kort: Kort 1.

Stekkur 63

Staðsetning: A372680 N550020

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsettur upp undir fjall fyrir neðan Stekkjarhyrnu, þar eru nokkrir náttthagar hlaðnir úr grjóti af Torfa. Þar voru miklar túnflatir með hlöðnum grjótgörðum í kring nema neðsta flötin sem var með torfveggjum.

Kort: Kort 1.

Stekkjamoar 64

Staðsetning: A372703 N550051

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Ekki notað og Guðmundur kannast ekki við þetta örnefni. Annars er þetta móinn sem Stekkurinn er staðsettur í.

Kort: Kort 1.

Stráksleiði 65

Staðsetning: A372665 N549990

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsett í upphlöðnu þústaréttinni fyrir neðan Stekkinn. Sagt að sé heygður hestur með öllum tygjum.

Kort: Kort 1.

Flóðveita 66

Staðsetning: A372710 N549704

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Mýri neðan Flóðveitu, næst túni. Þar voru hlaðnir veggir úr torfi sem mynduðu mjög gleitt V, sjá Flóðveitugarður 67.

Kort: Kort 2.

Flóðveitugarður 67

Staðsetning: A372737 N549704

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Garðurinn er hlaðinn í vinkel í kringum Flóðveituna. Hlaðnir veggir úr torfi sem mynduðu mjög gleitt V. Sá styttri lá í átt að Stekknum og sá lengri í átt að Hvarfsdal. Þetta var stundum stíflað og þá myndaðist talsvert lón fyrir ofan. Þegar hlýtt var í veðri var þetta notað fyrir börn til að busla í. Flóðveitugarðarnir tveir safna saman nokkrum smálækjum úr hlíðinni.

Kort: Kort 2.

Flóðveitulækur 68

Staðsetning: A372678 N549731

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur frá Flóðveitu neðan við garðinn. Vatnið sem rann í Flóðveituna kom undan hliðinni (nokkrir smálækir) og Flóðveitulækur verður til þar sem Flóðveitugarðarnir koma saman. Rann þaðan niður með Efri Skildi.

Kort: Kort 2.

Rani 69

Staðsetning: Ekki á korti vegna skorts á heimildum.

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Mýrarræma sem liggur milli Flóðveitulækjarins og Flóðveitugarðsins. Guðmundur telur þetta svæði vera milli Efri Skjaldar og Rústavallar sem ekki taldist til túnanna.

Kvíahjalli 70

Staðsetning: A372960 N549287

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Til suðurs Torfanátthagans og framan við hann og neðan Grjótnátthagans.

Kort: Kort 2.

Ingimundarflöt 71

Staðsetning: A372770 N550166

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Neðan við Kvíahjallann. Nafnið kemur frá því fyrir 60 árum (frá því að örnefnaskýrsla var rituð) á sumardaginn fyrsta kom Ingimundur frá Bæ að Ólafsdal og fór með skólapiltum út á þessa flöt, tókst þar glíma og lagði hann þá alla. Gaf Torfi flötinni þetta nafn sem hefur síðar haldist.

Kort: Kort 1.

Gullkinn 72

Staðsetning: A372640 N549266

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Hallandi flöt sem er fremsti völlur túnsins. Fékk hún nafn sitt af því að Torfi taldi sig eyða miklu fé í að gera hana eins vandaða sem tún og hann vildi að hún yrði.

Kort: Kort 2.

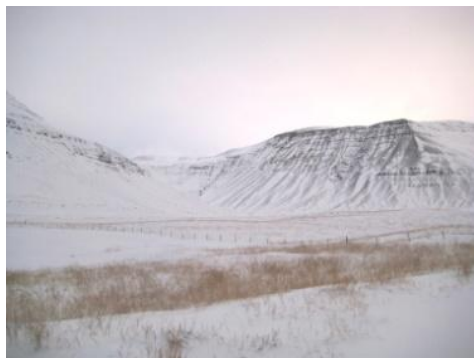
Háivöllur 73

Staðsetning: A372557 N549344

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsett út af Gullkinn. Sunnan við Miðvöll.

Kort: Kort 2.

Mynd 25. Háivöllur.

Barð 74

Staðsetning: A372492 N549372

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Brekka sem liggur í átt til bæjar og niður af Háavelli.

Kort: Kort 2.

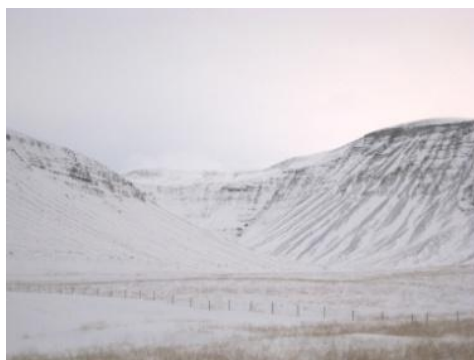
Bæjarvöllur/ Bæjarflöt 75

Staðsetning: A372464 N549510

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar.

Lýsing/ Staðhættir: Í átt að ánni með henni niður að Tröð, neðan húss.

Kort: Kort 2.

Mynd 26. Bæjarvöllur.

Tröð 76

Staðsetning: A372459 N549569

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Liggur úr túni, niður á árbakkanum. Horfið.

Kort: Kort 2.

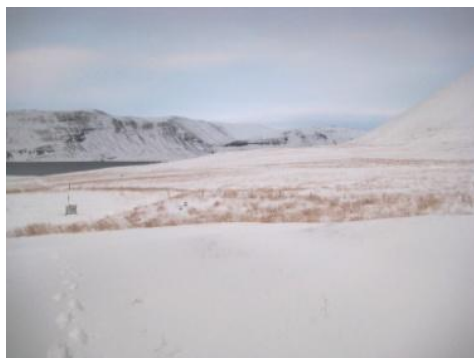
Steintröð 77

Staðsetning: A372483 N549613

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Túnakort
Rögnvaldar Magnússonar.

Lýsing/ Staðhættir: Norðan við Tröðina.
Heimreiðar.

Kort: Kort 2.

Mynd 27. Steintröð.

Neðri – Skjöldur 79

Staðsetning: A372656 N549646

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Staðsettur norðan við
Rústarvöll og Steintröð.

Kort: Kort 2.

Mynd 28. Neðri- Skjöldur (lengst til vinstri,
aftan við girðingu).

Goðasteinn 80

Staðsetning: A372508 N549882

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Stór steinn sem staðsettur er í Neðri-Skildi (79). Á að hafa staðið í hofi Ólafs belgs. Þar sá Sigurborg Bjarnadóttir, systir Torfa Bjarnasonar, oft ljós á kvöldin. Sigurborg sagði líka fyrir um gestakomur út frá fylgjunum sem komu á undan gestum. Vissi t.d. alltaf þegar Kleifamenn voru væntanlegir vegna Kleifa-Jóns.

Kort: Kort 1.

Bæjarlækur 81

Staðsetning: A372601 N549414

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Ofan við Neðri-Skjöld. Torfi Bjarnason veitti honum úr Lindinni og tókst að koma honum sjálfrennandi heim að bæ. Báðir bakkarnir hlaðnir upp með grjóti þar sem hann

lá að fjósinu (fyllti þar stóran brunn) og svo var honum veitt í gegnum vatnshúsið (þvottahúsið). Svo var líka rör úr bakkanum rétt ofan við vatnshúsið og í djúpan brunn sem er undir gólfinu í anddyrinu á íbúðarhúsinu. Þar var dæla sem dældi upp vatni fyrir húsið.

Kort: Kort 2.

Efri – Skjöldur 82

Staðsetning: A372609 N549643

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Ofar Bæjarlæk.

Kort: Kort 2.

Rústarvöllur 83

Staðsetning: A372636 N549566

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar. Örnefnaskrár Ólafsdals.

Lýsing/ Staðhættir: Þar næsta mýri við Neðri-Skjöld. Neðan við Miðvöll.

Kort: Kort 2.

Miðvöllur 84

Staðsetning: A372574 N549488

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar.

Lýsing/ Staðhættir: Völlur sem er sá stærsti í túninu milli Hávallar og Rústarvallar upp af húsinu.

Kort: Kort 2.

Lindarvöllur 85

Staðsetning: A372697 N549501

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar.

Lýsing/ Staðhættir: Efst upp af Miðvelli.

Kort: Kort 2.

Lindin 86

Staðsetning: A372794 N549461

Heimild: Örnefnaskrár Ólafsdals. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Lind á Lindarvelli. Lindin sá bænum fyrir neysluvatni, bæði útihúsum og íbúðarhúsum. Í bakkanum á Lindinni sem snýr í norður var hleri sem hægt var að lyfta upp og þá var lindin tæmd í skurð sem þar var svo hægt væri að þrífa. Yfirleitt tæmd og þrífin annað hvert ár.

Kort: Kort 2.

Forvaði 87

Staðsetning: A370397 N549478

Heimild: Kristján Sæmundsson, viðtal 5. nóvember 2010.

Lýsing/ Staðhættir: Ekki í örnefnaskrá. Staðsett norðan Byrgismýri. Féll alltaf fyrir í stórstraumi og lokaðist vegurinn.

Kort: Kort 1.

Breiðeyrarhalli 88

Staðsetning: A373126 N550766

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar.

Lýsing/ Staðhættir: Ekki í örnefnaskrá.

Kort: Kort 1.

Traðarvöllur 89

Staðsetning: A372649 N549191

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Ekki í örnefnaskrá. Skráð á túnakort, en Guðmundur Rögnvaldsson segir að örnefnið sé ekki til.

Kort: Ekki skráð á kort.

Mýrarskjöldur 90

Staðsetning: A372428 N549760

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Ekki í örnefnaskrá. Liggur inn að Steintröð inn undir Gildrunesi. Heitir Mýrvöllur í túnakorti Rögnvaldar Magnússonar 1888. Mýrarskjöldur er nokkuð blautur óræktarvöllur sem oft var sleginn. Er neðan við Neðri Skjöld, og liggur milli Steintraðar að sunnan og Gildruness að norðan.

Kort: Kort 1.

Grautarmór 91

Staðsetning: A372741 N549565

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Ekki í örnefnaskrá. Skráð á túnakort, en Guðmundur Rögnvaldsson segir að örnefnið sé ekki til.

Kort: Ekki skráð á kort.

Bæjarhlíðarflói 92

Staðsetning: A372768 N549725

Heimild: Túnakort Rögnvaldar Magnússonar. Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Ekki í örnefnaskrá. Skráð á túnakort, en Guðmundur Rögnvaldsson segir að örnefnið sé ekki til.

Kort: Ekki skráð á kort.

Skott 93

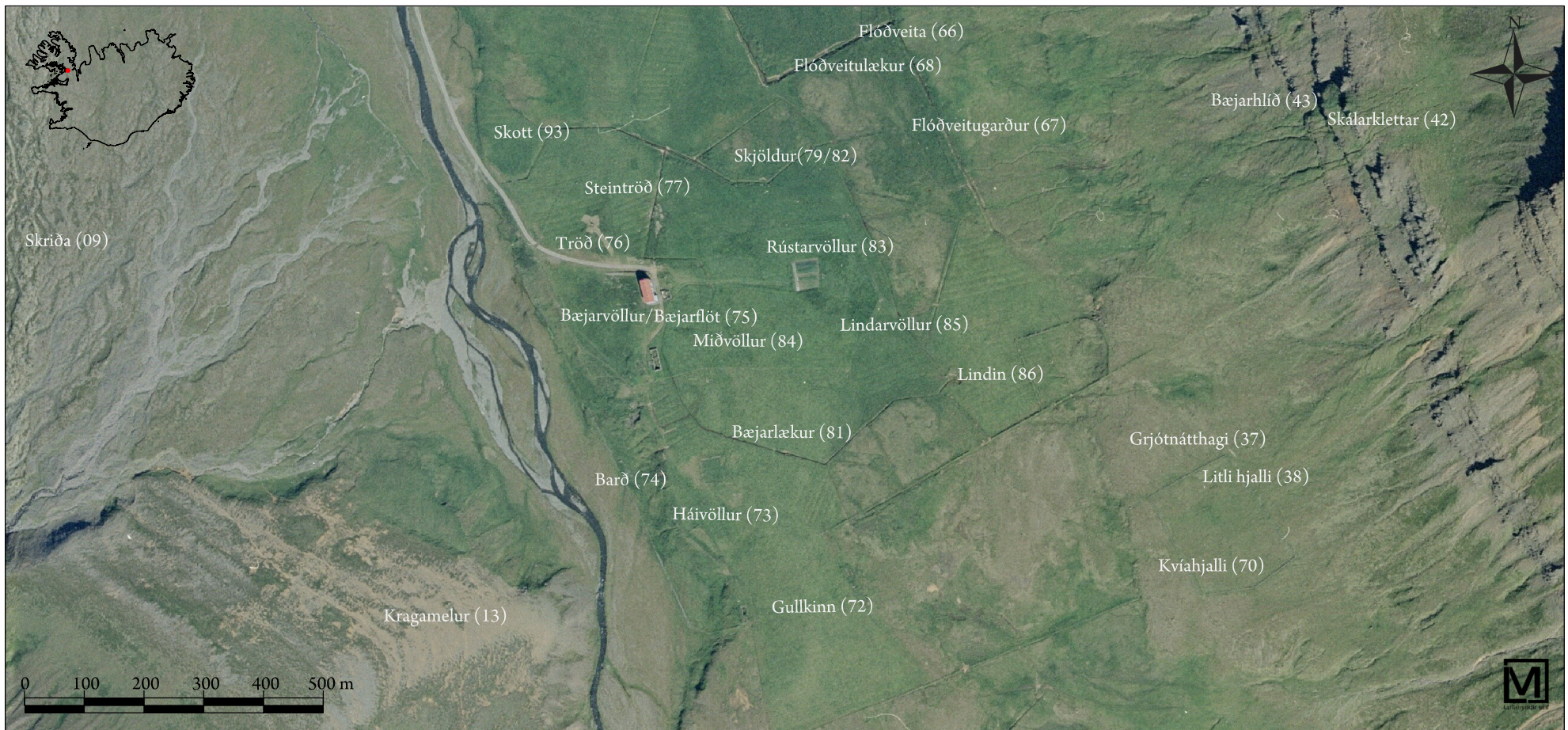
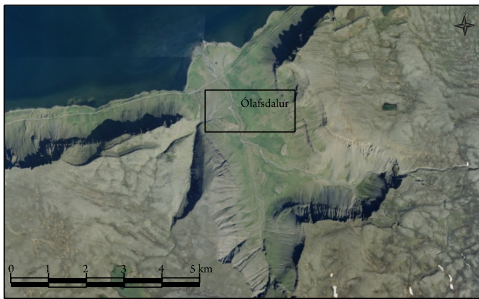
Staðsetning: A372415 N549664

Heimild: Guðmundur Rögnvaldsson, skrifl. uppl. 31. október 2011.

Lýsing/ Staðhættir: Nýtt örnefni frá Guðmundi Rögnvaldssyni.

Kort: Kort 2.

Boðleiðir í Saurbæjarhreppi

Boðleiðir voru leiðir sem leitarseðlar og einstaka fundarboð voru send eftir. Yfirleitt byrjaði boðleiðin á þeim bæ þar sem oddviti bjó hverju sinni. Samkvæmt Jóhanni G. Péturssyni (minnisblað Þórólfar Halldórssonar um boðleiðir í Fellsstrandarhreppi 28.3.2011) var leitarseðillinn yfirleitt í einriti og var þessi eini seðill borinn á milli bæja, og á hverjum bæ lögðu menn hann ýmist á minnið eða endurrituðu. Í kring um 1980 var farið að senda seðlana á alla bæi með pósti. (Jóhann G. Pétursson fyrrverandi oddviti. Þórólfur Halldórsson skrifl. uppl.).

Fagradalstunga – Innri Fagridalur – Foss- Tjaldanes- (Ásar- kom í byggð þegar nánast var hætt að nota boðleiðirnar)- Saurhóll – Kverngrjót – Bjarnastaðir – Þverdalur – Kjarlaksvellir – Hvammsdalur – Hvammsdalskot – Þverfell – Mikligarður – Staðarhóll – Lambanes - Þurranes – Stóri múli – Efri múli – Belgsdalur – Hvítidalur – Bessatunga – Fremri Brekka – Neðri Brekka – Hvoll – Máskelda – Efri Brunná – Neðri Brunná – Litla holt – Stóra holt – Ólafsdalur – Kleifar.

Á sjöunda og áttunda áratugnum komu ný býli inn, eins og Ljósaland, Skriðuland, Jaðar, Brunná, Skuld og Lindarholt. Á þeim tíma var hætt að senda boð eftir boðleiðum, en gögn eins og t.d leiðarseðilar, voru send í pósti. Nú eru tölvur og önnur tækni komin til svo nú er liðin tíð að „skilmæli“ séu send boðleiðina (Sigurður Þórólfsson, skrifl. uppl. 12. 9. 2011).

Umræður

Örnefni þróast með breyttum aðstæðum, því er mikilvægt að uppfæra örnefnasöfn og -skrár til þess að stuðla að varðveislu þeirra. Nútímataekni gerir þessa vinnu bæði nákvæmari og auðveldari og með reglulegum skráningum er hægt að halda utan um alla þróun og breytingar á íslenskum örnefnum.

Fjögur örnefni voru ekki staðsett á korti. Þar var Rani ekki skráður vegna þess að Guðmundur Rögnvaldsson og Kristján Sæmundsson könnuðust ekki við að þetta örnefni væri til, en ekki er hægt að útiloka það svo því er haldið inni í skránni. Rani á að vera mýraræma á milli Flóðveitulæk og Flóðveitugarðs. Hugsanlega miðað við lýsingarnar væri hægt að staðsetja það ónákvæmt, en búið er að breyta landslagi með skurðum og þessháttar svo ekki er hægt gera það með vissu. Guðmundur telur þetta svæði vera milli Efri Skjaldar og Rústavallar sem ekki taldist til túnanna.

Traðarvöllur, Grautarmór og Bæjarhlíðarflói voru ekki nefnd í örnefnaskránum en þau voru nefnd á túnakorti Rögnvaldar Magnússonar. Hvorki Kristján, né Guðmundur könnuðust við þessi örnefni og segja að þau séu ekki til og þess vegna voru þau ekki skráð á kort. Þessi nöfn eru nöfn á túnum sem hafa líklega verið skírð upp á nýtt með árunum.

Eins og bent hefur verið á er mikilvægt að halda utan um breytingar á íslenskum örnefnum og því verður örnefnaskráningu seint lokið.

Þakkir

Gerð þessa verkefnis hefði verið ómöguleg án aðstoðar heimildarmanna í röðum heimamanna. Það voru: Arnar Eysteinnsson og Ingveldur Guðmundsdóttir Stóraholti. Kristján Sæmundsson, Lambanesi. Guðmundur Rögnvaldsson, Arnar Guðmundsson og Rögnvaldur Guðmundsson. Meðlimir Breiða-fjarðarnefndar gerðu athugasemdir. Hörpu Hreinsdóttir er þakkað fyrir afnot af forsíðumynd. Starfsmenn náttúrustofunnar, Gunnar Sigurðsson og Sóley Valdimarsdóttir aðstoðuðu. Sveinn Pálsson sveitastjóri er tengiliður Dalabyggðar. Forstöðumaður Náttúrustofu Vestfjarða Þorleifur Eiríksson hefur yfirumsjón með verkefninu.

Heimildir

Árni Björnsson. 2011. *Í dali vestur - Ferðafélag Íslands árbók 2011*. Reykjavík: Ferðafélag Íslands.

Brink, S. 1999. Social order in the early Scandinavian landscape. Í Fabeck C., Ringtved J. (ritstjórar), *Settlement and landscape* (bls. 423-439). Jutland Archaeological Society Press.

Guðrún Gísladóttir. 1980. *Örnefni í Álftaveri*. Óbirt BS-ritgerð í landafræði: Háskóla Íslands, Verkfræði- og raunvísindadeild.

Þ.B, 1912. Torfi skólastjóri Bjarnason í Ólafsdal. Óðinn, 8. árgangur (3 tölublað), 17-21.